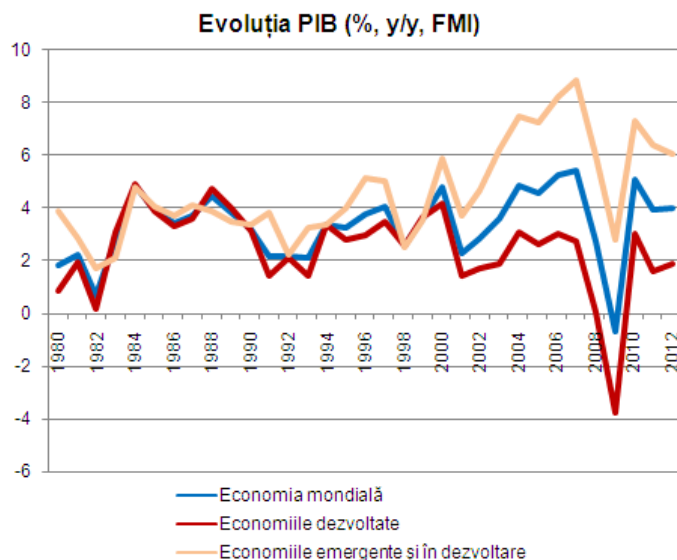

Climatul macroeconomic mondial (I)

Evoluția indicatorilor macroeconomici pe parcursul ultimelor luni exprimă deteriorarea climatului macroeconomic pe mapamond. Aceste evoluții au fost determinate în principal de provocările cu care se confruntă economiile dezvoltate: în primul rând criza datoriilor suverane (mai acută în Europa), finalul politicilor economice expansioniste implementate în perioada primului val de criză, eficiența redusă a politicii monetare (*capcana lichidității*), menținerea problemelor la nivelul sectorului financiar-bancar privat, etc. Iar economiile emergente și în dezvoltare resimt volatilitatea fluxurilor de capital și semnalele nefavorabile din sfera cererii din economiile dezvoltate.

De altfel, entitățile responsabile cu implementarea politicilor macroeconomice pe mapamond au conștientizat această deteriorare a climatului macroeconomic și au început să adopte noi măsuri economice, cu scopul de a preveni o nouă undă de recesiune. Rezerva Federală a demarat recent *Operation Twist*, Banca Centrală Europeană a recurs la noi măsuri monetare neconvenționale, Banca Angliei a majorat programul de cumpărare de active, Banca Centrală din Australia a redus dobânda de referință, etc.

Însă, în general, guvernele statelor dezvoltate se confruntă cu provocarea consolidării bugetare. Proces care este pus în dificultate de spectrul reîntoarcerii contracției. Iar spațiul de manevră a politicii economice în economiile dezvoltate este foarte redus (nu se poate compara cu perioada primului val de criză) și aproape inexistent în economiile integrate într-o uniune monetară.

Practic, acest al doilea val de criză din economiile dezvoltate constituie un moment al adevărului: dezechilibrele acumulate pe parcursul mai multor generații au atins punctul

culminant – este nevoie de ajustare – proces care s-ar putea prelungi pe parcursul mai multor generații următoare.

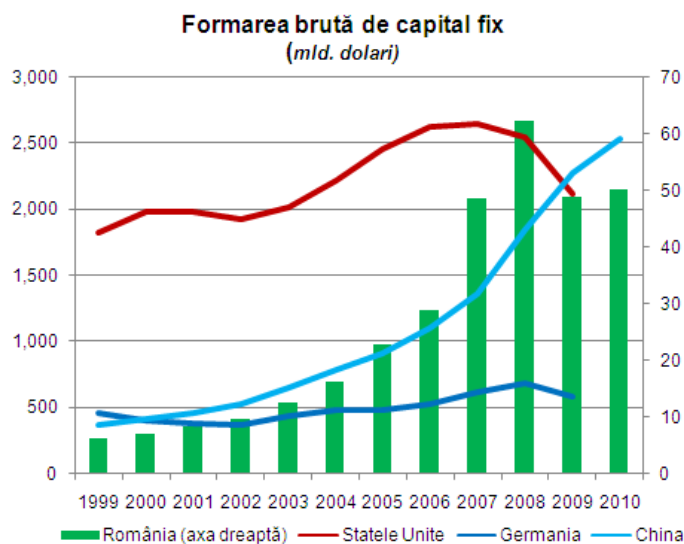
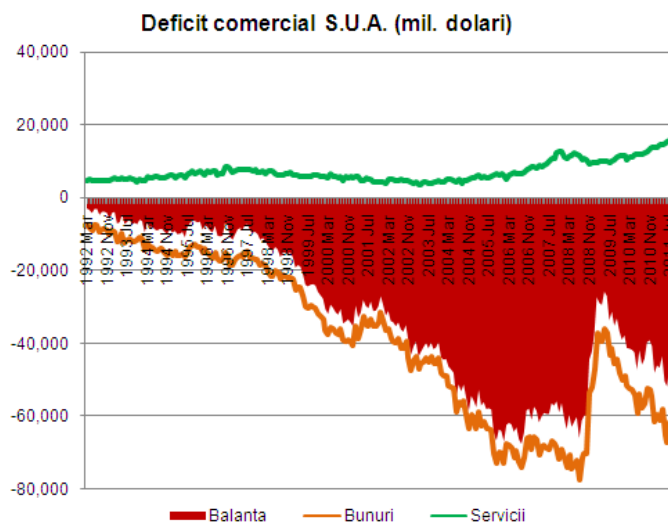
Totodată, dezechilibrele din economia mondială se mențin accentuate, deși am asistat la unele ajustări în urma primului val de criză economică (deficitul comercial din Statele Unite s-a redus de la 65,7 mld. dolari în iulie 2008 la 25,5 mld. dolari în mai 2009). Deși exporturile americane au atins valori record în ultima perioadă, deficitul balanței comerciale s-a accentuat (în august se situa la aproximativ 45,6 mld. dolari).

Însă, spre deosebire de perioada primului val de criză, Europa (măcinată în prezent de criza datoriilor suverane, care pune în pericol sustenabilitatea Uniunii Monetare) pare să piardă din puterea de moderare a disputei comerciale dintre Statele Unite și Asia.

Iar rigiditățile structurale observate în rândul fiecăreia din cele două categorii de state (dezvoltate pe de o parte, emergente și în dezvoltare pe de altă parte) vor continua să afecteze mersul economiei mondiale și în anii următori.

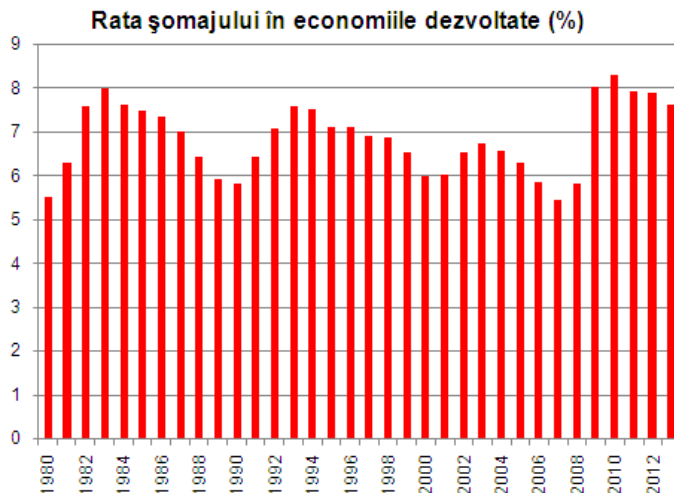
Putem afirma acum că odată cu ieșirea din recesiunea provocată de primul val al celei mai severe crize economico-financiare mondiale din ultimele decenii economia nu a intrat într-un nou ciclu economic. Practic, investițiile vor semnală când economia mondială va intra într-un nou ciclu economic. Ori, exceptând răspunsul sectorului privat la programele de stimulare fără precedent implementate în contextul valul I, nu putem spune că am asistat la relansarea durabilă a investițiilor.

Totodată, în contextul crizei, dar și al globalizării, gradul de concurență economică între

statele de pe mapamond s-a intensificat. Statele care au reușit să combine avantajele flexibilității cu virtuțile rigidității au consemnat o performanță superioară (Germania este un exemplu concret în acest sens).

Iar tendința de relocare a fluxurilor de investiții dinspre economiile dezvoltate spre economiile emergente a fost exacerbată în perioada trimestrelor de criză. Practic, companiile din economiile dezvoltate preferă investițiile în economiile emergente și în dezvoltare. Importanța costului forței de muncă a atins cote maxime în această perioadă. Astfel, condițiile la nivelul pieței forței de muncă din economiile dezvoltate continuă să se deterioreze.

Pe de altă parte, unele economii au fost mult mai puternic afectate de primul val de criză. Mă refer la economiile mici ca dimensiune, predispuse la șocurile determinate de circulația fluxurilor de capital, cu dezechilibre macroeconomice importante și cu marjă redusă de manevră a politicilor macroeconomice. Practic, pentru aceste economii șocul simetric (primul val al crizei) s-a transformat într-un șoc asimetric (care riscă să devină permanent, cum este cazul statelor din flancul sudic al Zonei Euro).

Fundamental, trebuie menționat faptul că economia mondială se află în căutarea unui nou motor de creștere economică. În ultimele decenii consumatorul american a fost motorul economiei mondiale. Rămâne de văzut dacă americanii vor mai avea puterea de a duce economia mondială într-un nou ciclu economic. Deocamdată, sentimentul consumatorilor din Statele Unite este puternic afectat de condițiile dificile din piața forței de muncă și din piața imobiliară (componenta perspective pentru următoarele luni a indicatorilor de sentiment se situează la nivelul minim din ultimele decenii). De la consumatorul european nu ne putem aștepta la surprize pozitive, rata șomajului din Zona Euro depășește 10%, iar rata de economisire este de câteva ori mai ridicată decât în Statele Unite. Să ne așteptăm la surprize pozitive din partea

asiaticilor? Greu de crezut, dat fiind cultul spre economisire, dar și dependența acestor economii de cererea din economiile dezvoltate.

dr. Andrei Rădulescu
